

Vodný žurnál

Štvrťročník
6. ročník 3/2014

Prinášame Vám to najcennejšie...

**Vodári
súťažili
v srdci
Zemplína**

Aktuality

str. 3

Vodárne deťom

Na margo jednej hystérie

Športové hry VVS, a.s. Svidník 2014

Vodári súťažili v srdci Zemplína

O vode

str. 12

Príbeh vody zo Slavca do celého sveta

O ľuďoch

str. 15

Kto chcel a mohol, k dielu prispel

Relax

str. 18

Vtipy

Tajnička

Recept

3

4

5

12

8

15

Vodný žurnál – časopis Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, 040 01. www.vodarne.eu.

Vydavateľ: Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01. **Šéfredaktor:** Mgr. Martina Hidvéghyová, **e-mail:** hidveghyova@penelopa.sk, **Zástupca šéfredaktora:** Mgr. Adriana Marušinová **e-mail:** marusinova@penelopa.sk, **Zodpovedný redaktor:** PhDr. Peter Furmaník, **Redaktori:** Mgr. Lucia Kapitančíková, Helena Sviatková, Helena Sičáková, Ing. Jana Petraková, Henrieta Krištofová, Jana Pavliková, Mgr. Ivana Adamečková, Bc. Eva Harakalová, Gabriela Liptáková, Alena Pangráčová-Piterová. **Sídlo redakcie, príjem inzercie:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., Omská 22, Košice 040 01, **tel./fax:** +42155 677 00 76. **Grafika a sadzba:** Agentúra PENELOPA, s.r.o., **Tlač:** Rotaprint Košice. Autorské práva vyhradené. Akékoľvek rozmnožovanie textu, grafiky a fotografií vrátane údajov v elektronickej podobe, len s predchádzajúcim písomným súhlasom redakcie. Nepredajné.

Vodárne deťom

Horúce nedeľné popoludnie 8. 6. bolo ako stvorené na relax s chutným letným drinkom v ruke. O takéto osvieženie sa postarala VVS, a.s. pred OC Aupark, kde vo svojom vodnom bare pod priestranným party stanom občerstvila desiatky okoloidúcich návštevníkov ovocnými nápojmi z pitnej vody, s príznačnými názvami ako Mätová prípojka,

Kohútikový ošiaľ alebo Jahodová Aquinka. Tie si mohli vychutnať v oddychovej zóne, kde sa deti zabavili skladaním puzzle s Kolobehom vody, tie menšie maľovaním vodárenskej maľovanky.

Všetky nápoje boli ozdobené ovocím a party dekorom v podobe papierového

dáždnika či koktejlovej palmy, takže atmosféra letnej pohody a relaxu bola dokonalá.

Akcia pod názvom Vodárne deťom bola určená najmä tým najmenším, pre ktorých bolo pripravené maľovanie a trblietavé tetovanie na tvár a telo, špeciálne pre túto príležitosť sa mohli deti pýšiť aj maľovaným logom VVS, a.s. O zaujímavé darčeky pre deti

sa postaral zručný Balónový kráľ. Popoludnie plné zábavy, hier a súťaží si nenechal ujsť ani primátor mesta Košice a podpredseda predstavenstva Richard Raši, ktorý v rozhovore s moderátorkou poskytol ako lekár aj pár odporúčania k pitnému režimu v lete. Sám sa zapojil s deťmi do súťaže v rýchlosti pitia miešaného vodného nápoja. V ďalšej súťaži rozhodoval o najchutnejšom miešanom drinku pripravenom z vody z vodovodu a ovocia. Pre všetkých súťažiacich boli pripravené darčkové tašky od VVS, a.s. a po celý čas trvania akcie sa rozdávali maľovánky o vodárenských profesiách, puzzle s kolobehom vody a žiacke knižky Detská železnica.

O krem veľkého party stanu s vodným barom mali možnosť návštevníci vidieť a vyskúšať si novozakúpený vodárenský elektromobil. Všetky zaujímavé informácie o týchto úsporných automobiloch priblížila v rozhovore ekonomická riaditeľka VVS, a.s. Ing. Anita Gašpariková.

Návštevníkov zaujalo aj špeciálne kamerové vozidlo určené na vizuálny monitoring a inšpekciu kanalizačných potrubí, ktoré predstavil pátrač na sieti Marcel Čižmár z VVS, a.s. Michalovce. Osviežujúce drinky ochutnal aj majster bojových umení Román Volák, ktorý porozprával o svojich aktuálnych úspechoch, ale aj o dôležitosti dodržiavania pitného režimu nielen v lete, pričom stihol rozdať množstvo fotografií a autogramov. Fotografiu s osobným venovaním daroval aj primátorovi mesta Košice Richardovi Rašimu.

Nielen deti, ale aj dospelí tak v horúcom slnečnom počasí strávili príjemné popoludnie v improvizovanom vodnom bare, v spoločnosti príjemných ľudí.

Mgr. Adriana Marušinová

Foto: Marián Horňák

Na margo jednej hystérie

Obyvateľmi košického sídliska Ťahanovce otriasla v druhej polovici júna správa o tom, že voda z vodovodu je v tejto mestskej časti nielenže nevhodná na konzumáciu, ale je aj životu nebezpečná! Rýchlosťou blesku sa z paneláku do paneláku šírili informácie o tom, že u jedného z obyvateľov na Hanojskej ulici (je to zhruba v strede 25-tisícového sídliska) bola zistená voda, ktorá o. i. obsahuje fekálne baktérie a požiadavkám kladeným na pitnú vodu nevyhovujú ani ďalšie ukazovatele! Medzi občanmi sa začala šíriť panika, ktorá hrozila prerásť do hystérie.

Prípadu sa chopil starosta mestskej časti Ing. RNDr. Emil Petrvalský, CSc., a s protokolom o rozboře vody u dotyčného občana sa obrátil na poslankyňu Miestneho zastupiteľstva (MZ) pani MVDr. Danicu Nagyovú, ktorá sa profesionálne zaoberá hygienou potravín. Po urýchlenej konzultácii s ňou okamžite kontaktoval Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) Košice a následne aj VVS.

Od vodárov sa dozvedel, že voda, ktorú dodávajú spotrebiteľom, je pravidelne a systematicky kontrolovaná a v sledovanom období neboli zistené žiadne výkyvy v jej kvalite. Dozvedel sa tiež, že firma, ktorá dotyčnému "robila rozbor" vody, je výrobcom a predajcom filtrov na domácu doúpravu pitnej vody, takže celá záležitosť je len nepodareným marketingovým ťahom.

"Medzitým som získal aj informácie z RÚVZ, že kontrolný odber, ktorý urobili na odbernom mieste, nevykazoval žiadnu kontamináciu pitnej vody a tá je z hľadiska noriem v poriadku," zdôraznil starosta.

Vec mohla mať ešte jeden háčik - zlé, nevyhovujúce rozvody v konkrétnom paneláku. Preto sa obrátil aj na pána Ing. Jaroslava Jarokovského, riaditeľa Územného bytového družstva (ÚBD) Košice - Ťahanovce, ktoré je správcom predmetnej bytovky. Aj on nariadil vykonať kontrolný odber, a to priamo v byte občana, u ktorého "škodlivá voda z kohútika" tak otriasla obyvateľmi sídliska.

Ale aj výsledky rozboru, ktorý dal vyhotoviť riaditeľ bytového družstva, boli v poriadku a nevykazovali žiadne známky kontaminácie. Starosta Emil Petrvalský celú záležitosť napokon uzavrel v novinách mestskej časti Ťahanovské noviny vetou, ktorá stojí za to, aby sme ju odcitovali v plnom znení:

"Vodu z kohútika môžeme aj naďalej piť bez akéhokoľvek strachu o naše zdravie." (fur.)

Foto: archív redakcie

Športové hry VVS, a.s. Svidník 2014

V piatok ráno 6. 6. 2014 vycestovali všetci športovní zamestnanci VVS, a. s. do najsevernejšie sa nachádzajúceho závodu Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, aby sa zúčastnili na každoročne sa konajúcej akcii Športové hry zamestnancov VVS, a.s.

Závod Svidník, ako tohtoročný usporiadateľ hier, si dal skutočne záležať na príprave kvalitného športovo-spoločenského podujatia a zabezpečil športoviská pod otvoreným nebom, v telocvičniach, či športovej hale, kde zamestnanci v úlohe športovcov reprezentovali jednotlivé závody VVS, a.s. a zmerali si sily vo vybraných disciplínach, v snahe podať čo najlepšie športové výkony.

Slávnostné otvorenie sa konalo v atraktívnom prostredí Vodného sveta Svidník a svojím tancom ho odštartovali mažoretky Svitanky z tanečného klubu SVITAN zo Svidníka. Po ich tanečnom vystúpení sa súťažiacim aj divákovi prihovoriť predseda predstavenstva a generálny riaditeľ VVS, a.s. Ing. Stanislav Hreha, predseda Dozornej rady Ing. Richard Majza, primátor mesta Svidník Ing. Ján Holodňák a Ing. Michal Bartko, riaditeľ VVS, a.s. závod Svidník, ktorí účastníkom popriali veľa sily do športového zápolenia. Základné organizačné pokyny poskytol predseda organizačného výboru a námestník riaditeľa VVS, a.s. závod Svidník, Ing.

Jozef Čiernik a slávnostný sľub športovcov predniesol predseda športovo – technickej komisie, Ing. Pavel Kočan. Zúčastnených celou súťažou sprevádzal známy športový komentátor Slovenského rozhlasu, Jozef Jarokovský. Napriek dlhoročnej tradícii usporadúvania hier Svidničania predsa len tento rok prišli s jednou novinkou, a to vlastným logom súťaže. To bolo umiestnené na tričkách a reklamných banneroch, ale aj na všetkých darčekom pre účastníkov, takže je možné, že ako olympijské kruhy v športovom svete, aj tento originálny symbol vytvorí u vodárov novú tradíciu. Pre všetkých účastníkov boli pripravené aj exkurzie, ktoré ponúkali možnosť spoznať, že kraj pod historickou Duklou ponúka okrem malebnej prírody aj množstvo kultúrnych a historických pamiatok. Navštíviť bolo možné Slovenské národné múzeum, Múzeum rusínsko-ukrajinskej kultúry, Skanzen, Galériu Dezidera Milly-

ho a keďže hry sa konali na území bojov o Duklianský priesmyk počas 2. sv. vojny, aj Vojenské múzeum.

Športovému podujatiu aj tento rok prialo slnečné počasie, ktoré podporilo súťažiacich v ich výkonoch, a tak v príjemnom prostredí bolo možné zmerať si svoje sily tak v individuálnych (letný cross - muži, ženy, tenis muži dvojhra, bowling), ako aj v kolektívnych športoch (volejbal - muži, ženy, tenis zmiešaná štvorhra, nohejbal, malý futbal). Závod Svidník mal prichystané aj prekvapenie v podobe disciplíny jazda na motorárach, v ktorej jednoznačne bodoval riadiť hostujúcich Severoslovenských vodární

a kanalizácií, a.s. Žilina, Ing. Miroslav Kundrík. O správnosť a regulérny priebeh hier sa postaral organizačný štáb spolu s nezávislými rozhodcami a v deviatich súťažných disciplínach boli vyhodnotené prvé tri miesta,

ako aj určené celkové umiestnenie všetkých vodárenských závodov na základe sčítania hlasov. Prvé miesto v celkovom poradí si vybojoval závod Rožňava, druhé miesto patrilo zaslúžene Generálnemu riaditeľstvu a na

treťom mieste sa umiestnil hosť podujatia SEVAK, a.s. Žilina. Po vyčerpávajúcích, ale predovšetkým vynikajúcich športových výkonoch prišla na rad tá najpríjemnejšia časť pre športovcov a to akt odovzdávania cien. Večer sa ale vyhlásením výsledkov rozhodne nekončil. Práve naopak, vodári mali možnosť ukázať, že nie sú len zdatní športovci, ale aj výborní tanečníci. Tým, ktorých nepremohla únava a mali ešte dostatok energie na taneč-

		1. miesto	2. miesto	3. miesto
Letný cross	muži	GR VVS, a. s. Košice Ing. Sabo Gabriel	Závod Bardejov Bc. Šatanek Jakub	Závod Humenné RNDr. Zeľo Rudolf
	ženy	GR VVS, a. s. Košice Ing. Masaryková Zlatica	Závod Košice Ing. Fedáková Viktória	Závod Humenné Ing. Buhajová Zdenka
Volejbal	muži	Závod Svidník	Závod Humenné	Závod Prešov
	ženy	SEVAK, a. s. Žilina	GR VVS, a. s. Košice	Závod Košice
Tenis	muži dvojhra	Závod Rožňava Trnečka Vladimír	SEVAK, a. s. Žilina Ing. Martinček Marián	Závod Humenné Jurco Stanislav
	zmiešaná štvorhra	Závod Rožňava Ing. Laciaková Katarína, Benco Dušan	Závod Košice Ing. Kováčová Jana, Zvirinský Peter	GR VVS, a. s. Košice Ing. Mydlková Ingrid, Ing. Bobík Jozef
Stolný tenis		SEVAK, a. s. Žilina Sitár Július, Harmata Stanislav	Závod Trebišov Ing. Podskoč Ján, Bireš Miloslav	Závod Vranov nad Topľou Gorun Michal, Madura Milan
Nohejbal		GR VVS, a. s. Košice Mráz Marián, Ing. Mato Ján, Mgr. Macej Jaroslav	Závod Rožňava Mikušák Zdeno, Michalský Slavomír, Korim Marián	Závod Vranov nad Topľou Majerník Radoslav, Vidumský František, Andrek Jozef
Malý futbal		Závod Trebišov	Závod Rožňava	Závod Bardejov
Bowling		Závod Svidník Ing. Bartko Michal	Závod Rožňava Ing. Prcúch Stanislav	Závod Košice Ing. Fedák Gabriel
Prekvapenie		SEVAK, a. s. Žilina Ing. Kundrík Miroslav	Zzávod Rožňava Ing. Prcúch Stanislav	GR VVS, a. s. Košice Ing. Hreha Stanislav
Úspešnosť závodov		Závod Rožňava	GR VVS, a. s. Košice	SEVAK, a. s. Žilina

né kreácie, hrala hudobná skupina Epilóg zo Svidníka do neskorých nočných hodín.

Ak by sme akciu chceli ohodnotiť známkou, tak 32 členný organizačný výbor zvládol prípravu aj priebeh športových hier na jednotku. Súťažiaci aj pozvaní hostia prežili deň okorenený kvalitnými športovými výkonmi, kde povestná „vodárenská“ bojovnosť a chuť zvíťaziť sa preukázala v športovom záporení jednotlivcov, aj súťažných družstiev, čo potvrdzuje, že tradícia týchto športových súťaží vodárenských pracovníkov má svoj zmysel a opodstatnenie.

Bibiána Kostrejšová

Foto: Marián Horňák

Vodári súťažili v srdci Zemplína

Príjemný, súťažno športový deň si vodári, pozvaní hostia a široká verejnosť užili 5. 9. 2014 na Medzizávodnej súťaži zručnosti vodárenských pracovníkov, ktorá sa konala priamo v srdci Zemplína, v meste Michalovce.

Centrum mesta už od skorých ranných hodín zaplnili vodárenskí pracovníci zo závodu Michalovce, ktorí organizovanie tohtoročnej súťaže zobrali mimoriadne zodpovedne a svedomito. Pristavená bola aj špeciálna technika využívajúca sa pri prevádzke vodovodných a kanalizačných zariadení, ktorá je už každoročne prezentovaná v rámci Dňa vodárenskej techniky. Tohto roku k nej pribudli aj novo zakúpené elektromobily značky Nissan LEAF a vedúci dopravy z jednotlivých závodov VVS, a.s. okoloidúcim podali aj bližšie informácie o ich prevádzke a jazdných vlastnostiach. K ďalším aktivitám, ktoré boli pripravené pre verejnosť, ale aj pozvaných hostí, patrila exkurzia s odborným výkladom do Environmentálneho vodárenského vzdelávacieho zariadenia, ktoré svoje brány otvorilo len v apríli tohto roka v priestoroch bývalej úpravnice vody Hrádok.

Pravú, tradičnú zemplínsku atmosféru zúčastneným navodil folklórny súbor Zemplín a kultúrny program obohatil svojím exhibičným vystúpením a autogramiádou aj niekoľkonásobný majster sveta v karate, Roman Volák.

Septembrové počasie bolo mimoriadne teplé a slnečné a tí, ktorí prišli povzbudiť súťažiacich, si mohli pohodu piatkového dopoludnia vychutnať v Relax stane, súčasťou ktorého bol Vodný bar s ponukou osvieženia v podobe chutných nápojov pripravených z vody z vodovodu a ovocia.

Svoj kumšt vodári prezentovali v už tradičných disciplínach:

- **Disciplína „A“** – montáž a oprava vodovodného potrubia s použitím tradičných a nových technologických postupov, vrátane montáže vodovodných prípojk

Disciplína „A“

Poradie	Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Body
1	Závod Michalovce	GAJDOŠ Martin ŠULOŠ Metod	5 090
2	Závod Bardejov	VASIČKANIN Ján KAČMÁR Jozef	4 860
3	Závod Svidník	GUZEJ Marián JUHÁS Martin	4 630
4	Závod Trebišov	HAZUGA Marek MUCHA Jaroslav	3 210
5	Závod Vranov n/T	OLACH Jozef MAGUŠČÁK Martin	2 080
6	Závod Košice	JUREK Peter BASALA Martin	1 450
7	Závod Humenné	DRAB Jaroslav KAČUR František	-
diskv.	Závod Prešov	HUŇADY Lubomír DAVID Ján	-
diskv.	Závod Rožňava	STRIHAN Ondrej HRBÁL Ján	-

Disciplína „B“

Poradie	Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Body
1	Závod Košice	VANGOR Ján PUČAN Jaroslav	5 041
2	Závod Michalovce	MAJERNÍK Michal DANILÁK Martin	4 946
3	Závod Prešov	ŠMELKO Augustín LESNÝ Ľuboš	4 853
4	Závod Trebišov	UJHÁZI Marek MERGEŠ František	4 530
5	Závod Humenné	LIPČÁK Peter BUTALA Ján	4 503
6	Závod Svidník	BABJAK Alexander ŠPAK Michal	4 039
7	Závod Vranov n/Topľou	GDOVIN Juraj ZUBKO Jozef	3 980
8	Závod Bardejov	JURKUV Marek ČECH Miroslav	3 009
9	Závod Rožňava	FABIÁN Ján GOMBASKÝ Juraj	2 322
10	GR Starina	BARNA Marián OLACH Jozef	1 642

- **Disciplína „B“** – vytyčovanie trasy vodovodného potrubia a jeho súčastí, vyhľadávanie a vytyčovanie porúch na vodovodnom potrubí

- **Disciplína „A+BOZP“**

- **Mimosúťažná disciplína:** Vyhodnotenie záznamu merania korelátoru ENIGMA

Okrem výborne zvládnutej organizácie súťaže závod Michalovce ukázal, že má aj veľmi šikovných a schopných vodárov, ktorí na súťaži obsadili prvé miesta v disciplíne „A“ a „BOZP“. V disciplíne „B“ boli najúspešnejší pracovníci zo závodu Košice. O týždeň neskôr zabojo-

		Celkové hodnotenie	
Súťažné družstvo	Zloženie družstva	Body	Poradie
Závod Michalovce	GAJDOŠ Martin	0/1	1
	ŠULOF Metod		
Závod Bardejov	VASIČKANIN Ján	0/2	2
	KAČMÁR Jozef		
Závod Trebišov	HAZUGA Marek	0/4	3
	MUCHA Jaroslav		
Závod Svidník	GUZEJ Marián	-150	4
	JUHÁS Martin		
Závod Košice	JUREK Peter	-650	5
	BASALA Martin		
Závod Vranov n/Topľou	OLACH Jozef	-1 100	6
	MAGUŠČÁK Martin		
Závod Humenné	DRAB Jaroslav	nehodnotený	
	KAČUR František		
Závod Prešov	HUŇADY Lubomír	nehodnotený	
	DAVID Ján		
Závod Rožňava	STRIHAN Ondrej	nehodnotený	
	HRBÁL Ján		

vali víťazi jednotlivých kategórií na 31. ročníku Celoslovenskej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov, organizátorom ktorej bola tento rok Bratislavská vodárenská spoločnosť. Obhájiť minuloroč-

né víťazstvo sa síce vodárom z východu obhájiť nepodarilo, obsadili však pekné 4. miesto v disciplíne „A“ a v celkovom poradí sa VVS, a.s. umiestnila na 5. mieste.

Budúcoročným hostiteľom Medzizávodnej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov bude závod Trebišov.

Bibiána Kostrejová

Foto: Marián Horňák

Príbeh vody zo Slavca do celého sveta

“Vždy, keď k nám prídu stránky, ponúknem im osvieženie z tohto pivného súdku, ktorý mám neustále na stole. Samozrejme, nie je v ňom pivo, ale voda - zdravá, kvalitná a krištáľovo čistá. Taká, akú odoberáme z Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti,” týmito slovami nás privítal vodársky a pivovarnícky odborník Ing. Ladislav Kovács, spolumajiteľ a riaditeľ Pivovaru Kaltenecker v Rožňave. Na Fakulte BERG Technickej univerzity v Košiciach vyštudoval špecializáciu úprava a čistenie vôd a k vode a vodárstvu má veľmi blízko. Je rodákom z Rožňavy a lokálpatriotom, ktorý nadovšetko miluje a dobre pozná okolité krasové územie vytvárajúce čarovný Národný park Slovenský kras i maďarský Národný park Aggtelek.

“Možno nie každý vie, že v tomto krasovom území je cca 5 tisíc jaskýň, pravda nie všetky sú prebádané a toľko nie sprístupnené verejnosti, ale všetky ako jeden unikátny celok sú súčasťou Svetového dedičstva UNESCO! Pre nás je ale dôležitejšie, že z týchto hlbokých jaskynných zrázov a nekonečných priepastí vyviera zdravá a krásna čistá voda, z ktorej my vyrábame pivo a úspešne ho predávame v mnohých i veľmi vzdialených kútoch sveta. Sú krajiny, kde ide doslova na dračku!”

Na otázku, aký má podiel voda na konečnej kvalite a chuti piva, Ing. Kovács odpovedal, že sa to nedá nejako exaktne vyjadriť v percentách, keďže svoju úlohu tu do istej miery zohráva i druh sladú a odroda chmeľu, ale bez dobrej a kvalitnej vody sa chutné a dobré pivo nedá vyrobiť! Aj preto sa pivovary vždy v dejinách stavali priamo na zdrojoch kvalitnej pitnej vody. *“Typickým príkladom nech je aj vyše 500-ročná história úspešného pivovarníctva v Rožňave trvajúca až do 18. storočia, ťažiacu práve z vysokej kvality vody v tomto regióne. Možno že istou výnimkou z tohto pravidla boli a ešte aj sú niektoré obrovské priemyselné veľkopivovary vyrábajúce tzv. tuctové pívá, ale všetky malé, remeselné a domáce pivovary, ktoré bodujú svojou jedinečnou chuťou a originalitou, sú vždy postavené na prameni!”*

Všetko sa začína od zdroja

Stará vodárenská zásada hovorí, že všetko sa odvíja od zdroja vody. A tak sa spolu s riaditeľom rožňavského závodu VVS Ing. Stanislavom Prcúchom a zanietým pivovarníkom Ing. Ladislavom Kováčsom vyberáme k zdroju Slavec. Meno mu dala rovnomená obec Slavec (maď. Szalóc) vzdialená od Rožňavy cca 9 kilometrov.

Nachádza sa v povodí rieky Slaná (Sajó) a vyznačuje sa bohatou a slávnou históriou, ktorú okrem iného dokumentujú aj ruiny gotického kláštora rádu Paulínov zo 14. storočia. Do dnešných čias je však zachovaná už iba časť južného múra kláštorného kostola. Prvá písomná zmienka o obci pochádza už z 13. storočia (rok 1243), kedy sa spomína v listine egerskej kapituly a v prvej polovici nasledujúceho storočia (niekedy okolo roku 1326) bola predmetom ostrých sporov medzi rodmi Mariássyovcov a Bebekovcov.

V katastri obce sa nachádza aj vstup do jednej z jaskýň Slovenského krasu a Aggteleku - do svetoznámej Gombaseckej jaskyne.

Asi dva kilometre od obce sa v prekrásnom čistom prostredí obkolesenom vencom čarovných hôr nachádza areál Čerpacej stanice (ČS) Slavec s kapacitou 100 litrov za sekundu a s oplošteným a prísne stráženým ochranným pásmom. V areáli sa stretávame so službukonajúcim strojníkom Štefanom Fabiánom, ktorý v rožňavskom závode pracuje už 22 rokov. Keď sme prišli, práve robil kontrolu záchytnéj šachty.

“Z útrobov týchto kopcov k nám priteká krasová voda, ktorou zásobujeme veľkú časť Rožňavy. Žiaľ, aj náš závod postihuje problém, ktorý sa týka celého vodárenstva všeobecne, mám tým na mysli neustále znižovanie spotreby vody. Dnes dodávame do Rožňavy už len štvrtinu toho, čo kedysi. Jednak je u nás už málo priemyslu, ale aj obyvatelia šetria, avšak nie na tom správnom mieste - šetria na úkor zdravia a hygieny! A pritom naša voda je čistá, zdravá a dôkladne chránená. Veď sa len pozrite! Všade sú tu senzory, zabezpečovacie zariadenia a navyše, vždy tu má službu jeden pracovník, ktorý sa stará o bezpečnosť a kvalitu tejto osviežujúcej vody,” vysvetľuje pán Štefan Fabián. Narodil sa v Slavci a dodnes v tejto starobylej obci aj býva. Ako hovorí, na vysokú kvalitu vody, ktorú VVS dodáva spotrebiteľom, je právom hrdý.

Riaditeľ závodu Ing. Stanislav Prcúch spresňuje, že história tohto zdroja sa začala písať už v 60-tych rokoch minulého storočia, kedy bolo treba riešiť zásobovanie obyvateľov rozrastajúceho sa okresného mesta. *“A konkrétne v roku 1966 sa začali robiť aj prvé reálne kroky na privod vody z lokality Slavec. Základom bol Prameň Pisztrang - ide o prírodnú krasovú vyvieracu zachytenú pramennou záchytkou, z ktorej je voda dopravovaná 400-milimetrovým potrubím do akumulácie nádrže ČS Slavec.”*

Tento prameň veľmi kvalitnej vody má však podľa Ing. Prcúcha jednu obrovskú nevýhodu - jeho výdatnosť výrazne kolíše, a to v rozsahu od cca 10 do 100 litrov za sekundu. *„V niektorých obdobiach roka kolíše ešte viac. Preto sa už v polovici 70-tych rokov začalo uvažovať o tom, že tento nespoľahlivý zdroj sa doplní hlbokými vrtmi v tejto krasovej oblasti.”*

Postarali sa o ne pracovníci vtedajšieho Inžinierskogeologického a hydrogeologického prieskumu (IGHP), n. p. Žilina, ktorý pre potreby bývalých VVaK podrobne preskúmali celú oblasť Silice až po starobylý Plešivec, známy nielen svojou dávnou históriou, ale aj tým, že je z geologického hľadiska bránou do Národného parku Slovenský kras. Výsledkom práce vtedajších hydrogeológov bolo viac ako 10 vrtov hlbokých 800 až 900 metrov, pričom voda z nich sa z hĺbky 30 - 50 metrov odoberá ponornými čerpadlami a každý z týchto vrtov dáva cca 15 až 30 litrov vody za sekundu. Z týchto vrtov vodári per-

manentne využívajú len niekoľko, ostatné slúžia ako rezervné. Sú to veľmi bohaté zdroje vody a navyše sú nezávislé od ročných období, od počasia a jeho výkyvov.

A ako to funguje v praxi? V čerpacej stanici Slavec sa zachytáva voda z Prameňa Pisztrang. V čase jeho slabšej výdatnosti a následne aj nízkej hladiny v akumulácii nádrži sa automaticky zapínajú čerpadlá, ktorými sa dopĺňa voda z hlbokých vrtov. *“Tieto vrty rovnako ako aj samotná ČS sú dôsledne chránené signalizačnými a bezpečnostnými zariadeniami,”* vysvetľuje inžinier Prcúch a spresňuje, že voda zo Slavca sa po trase hygienicky zabezpečuje plynným chlóróm.

Zdravie alebo rýchlovarná kanvica?

Voda z prameňa Pisztrang i z vrtov je zdravá a krištáľovo čistá, z hľadiska hydrochemického hodnotenia je stredne mineralizovaná,

dost tvrdá a slabo alkalická. O jej tvrdosti sa stará predovšetkým vyšší obsah vápnika, horčíka a ďalších esenciálnych, rozumej: pre život nevyhnutných látok. *“Aj keď tvrdá voda nie je veľmi vhodná pre rýchlovarné kanvice, práčky či iné domáce spotrebiče, keďže sa kvôli obsahu minerálnych látok zanášajú (“vodný kameň”), na ľudský organizmus má priaznivý vplyv. Preto neodporúčam zbavovať vodu esenciálnych látok rôznymi domácimi filtrami bez ohľadu na to, či pracujú na báze elektroosmózy, nanofiltrácie či i ných technológií,”* rozvíja tému Ing. Prcúch a dodáva:

“Tomuto problému sa teraz nebudem podrobnejšie venovať, keďže v časopisoch Vodný žurnál a Vodárenské pohľady bol už viackrát podrobne rozobratý. Výrobcovia i predajcovia týchto módných zariadení zavádzajú verejnosť a vtĺkajú jej do hlavy nepravdu o údajnej škodlivosti a nevyhovujúcej kvalite pitných vôd dodávaných či už VVS alebo aj inými vodárenskými spoločnosťami.”

So slovami pána riaditeľa súhlasíme a vzápätí dopĺňame, že konanie niektorých predajcov týchto zariadení je už za hranou zákona (trestný čin šírenia poplašnej správy). Vraciame sa však k vode zo Slavca, ktorá je zdravá, ale dosť tvrdá. „Človek sa musí sám rozhodnúť, či mu je viac jeho zdravie alebo to, že novú rýchlovarnú kanvicu si musí kúpiť povedzme aj každý druhý rok.”

A ako je to s tvrdosťou vody zo zdravotného hľadiska? „Samozrejme, voda z každého jedného zdroja je trochu iná - má inú chuť, iné zloženie; všeobecne platí, že vody z povrchových zdrojov sú mäkšie, kým vody z podzemných zdrojov (pramene, vrty) obsahujú viac minerálnych látok a sú teda tvrdšie. Ale si myslím, že všetky vody dodávané VVS možno piť bez obmedzenia,” zdôrazňuje Ing. Prcúch a doplnia:

„Môžem sa napríklad oprieť aj o štúdie Státného zdravotného ústavu v Prahe, z ktorých vyplýva, že tvrdé vody (s vyšším obsahom vápnika a horčíka) majú priaznivý vplyv na ľudské zdravie a ich konzumácia prispieva ku zníženiu rizika vzniku viacerých závažných chorôb, ako sú rakovina, osteoporóza, neurologické ochorenia, cukrovka a podobne.”

Nadväzujú na bohatú históriu

Vodou z ČS Slavec sú zásobované niektoré časti Rožňavy, napríklad sídlisko Juh či priemyselná zóna mesta. Jedným z odberateľov je aj pivovar Kaltenecker. Slovo má opäť Ing. Ladislav Kovács:

„V minulom roku sme od VVS odobrali 3.445 kubických metrov vody. V tom je zarátaná voda, z ktorej sa priamo varí pivo, ale i technologická voda, ktorá slúži na obsluhu a preplachovanie výrobných zariadení, hygienu a podobne. Len pre zaujímavosť: na výrobu jedného litra piva sa spotrebuje až 10 litrov vody. Práve táto kvalitná voda zo Slavca sa stará o to, že naše pivo, ktoré vyvážame prakticky do všetkých svetadielov, má jedinečnú chuť a vo svete je oň obrovský záujem. Aj preto v súčasnosti podstatne rozširujeme kapacitu nášho pivovaru. Nestačíme totiž plniť objednávky, keďže naše pivo smeruje okrem Maďarska, Česka, Nemecka, Talianska, Litvy, Španielska aj do takých vzdialených krajín ako je napríklad Japonsko. Úplne najďalej od Rožňavy môžete naše pivo ochutnať v Dominikánskej republike, kde krasová voda, z ktorej varíme pivo, má taktiež veľmi veľký úspech.”

Pri exkurzii v tomto pivovare nás zaujali moderné technológie, vďaka ktorým je všetko čisté a úhľadne upratané. Akoby sa tam ani nič nevyrábalo! „Skutočne sú za tým špičkové technológie, je to čistá a ekologická výroba, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Nevypúšťame totiž žiadne pary a exhaláty a ovzdušie v Rožňave ničím neznečisťujeme.”

Ozaj, čo viedlo vyštudovaného odborníka na úpravu a čistenie vôd k tomu, že sa stal pivovarníkom a neskôr aj medzinárodne uznávaným degustátorom piva, ktorý hodnotí produkciu na svetových pivných súťažiach a festivaloch?

„V prvom rade blízkosť obidvoch profesií - aj pivovarníctvo aj vodárenstvo je predovšetkým o vode. O dobrej a kvalitnej vode! A v druhom rade nadviazanie na dlhú a zaujímavú históriu pivovarníctva v Rožňave. Sú tu bohaté tradície, mal som sa o čo oprieť. Po páde socializmu v roku 1989 a s rozvojom súkromného podnikania vznikli v Československu nepreberné stovky a stovky malých pivovarov, a to nielen v Čechách, ale aj na Slovensku. Po niekoľkých rokoch sa ich po-

čet výrazne scvrkol. Ukázalo sa, že len snaha variť pivo a prípadne na tom zbohatnúť je málo. Zanikli predovšetkým tie pivovary, ktoré sa nevedeli oprieť o bohaté miestne tradície a nemali jedinečný kvalitný zdroj pitnej vody. My máme to šťastie, že máme jedno aj druhé.”

Namiesto pointy

Rožňavský pivovar Kaltenecker začínal ako malý reštauračný pivovar, ktorý z vody z ČS Slavec sprvu varil pivo len pre hostí tejto reštaurácie. Neskôr jeho produkcia vzrástla na tisíc hektolitrov, v sú-

časnosti je to cca 15 tisíc hektolitrov ročne - aktuálne sa vyrába vyše 30 druhov piva svetlého, polotmavého, ale i tmavého typu porter. Sú medzi nimi pasterizované aj nepasterizované pivné špeciály. „Pri výrobe sa používa slad a chmeľ z rôznych krajín, napríklad z Nemecka, Česka i Austrálie a ich kombinácia dáva pivu jedinečnú chuť, ale základom je vždy voda!” vysvetlí inžinier Kovács a dodá, že po pripravovanom rozšírení pivovaru vzrastie jeho kapacita na 40 tisíc hektolitrov.

Pri rozprávaní s láskou pohľadza typické 1/3-litrové fľaše s etiketami v najrozličnejších jazykoch, ale aj rôzne darčkové balenia piva vrátane drevených kaziet. Na prvý pohľad nás zaujme pestrofarebná etiketa piva Primavera expedovaného do Talianska, ale aj pozlátené písmená Suzuki na pive vyrábanom v japonskej koprodukcii (s jedným z tamjších výrobcov piva z Yokohamy). V tej chvíli nám napadne, že pre VVS a jej vodu možno ani niet lepšej reklamy.

(fur.)

Foto: Marián Horňák

Na kus reči s pracovníkmi michalovského závodu,
ktorí sa zaslúžili o vznik unikátneho projektu

Kto chcel a mohol, k dielu prispel

“Každý z nás, ako sme sa tu stretli, má k vode a k vodárenstvu nejaký vzťah. Niečo, čo ho k tomu priviedlo. U mňa to boli napríklad mláky. Keď som bol ešte malý chlapec a hoci bolo sucho a už dlho nepršalo, ja som aj tak nejakú mláku vždy našiel a prišiel domov mokrý až po uši. Mama ma inak ani nevolala, len Mláčnik,” privítal nás riaditeľ michalovského závodu VVS Ing. Oliver Petřík, keď sa v zasadačke stretli viacerí z tých, ktorí sa - každý svojím spôsobom - zaslúžili o vytvorenie jedinečného Environmentálneho vodárenského vzdelávacieho zariadenia (EVVZ), ktorému skrátene aj tak všetci hovoria múzeum. A takto mu v tejto reportáži budeme aj my hovoriť. (O slávnostnom otvorení EVVZ sme podrobne písali v 2. tohtoročnom vydaní Vodného žurnálu - poznámka red.).

Kvôli iným pracovným povinnostiam, ale možno aj kvôli objektívite odišiel riaditeľ závodu i so svojím námestníkom na pár hodín preč a tak sme sa mohli pracovníkov priamo a bez servítky na ústach opýtať, ako zareagovali, keď sa dozvedeli o riaditeľovom nápadе zriadiť regionálne vodárenské múzeum, ktoré však nemalo byť len múzeom, a či ich musel dlho presvedčať, aby sa k nemu pridali.

V zasadačke sa stretli takmer dve desiatky ľudí rôzneho veku a rôzneho pracovného zaradenia, vrátane dôchodcov. Aj keď to bolo uprostred horúceho leta a blížilo sa poludnie, vonku bola tma ako v skrini, bolo silno zamračené a lialo ako z krhly. Kvapky vody prudko udierali do okenných skiel. Dobré sa nám rozprávalo o vode a vodárenstve! Mali sme inšpiráciu...

Ak by sme mali obsah stretnutia zhrnúť jednou - dvomi vetami, museli by sme to napísať zhruba takto: Niektorých myšlienka zriadiť vodárenské múzeum hneď nadchla, niektorým sa nápad zdal nie že nerealistický, ale možno až príliš rozšafný a až príliš smelý

a nie že by pánu riaditeľovi neverili, len mali obavy, či to vôbec vyjde. A boli aj takí, ktorí - ako sami hovorili - musel ich pán riaditeľ dlho lámať, lebo tú ideu sprvu považovali len za čiru fantazmagóriu.

Všetci sa ale nakoniec zhodli v tom, že ten samotný nápad bol stelesnením jeho pracovitosti, tvorivosti a húževnatosti i jeho ďalekosiahlych vízií - napokon aj on sám o sebe hovorí, že nie je síce workoholikom, ale žije len a len pre svoju prácu. Venuje jej aj svoj voľný čas a iné koníčky nemá.

To, že je to tak a že múzeum úspešne funguje predovšetkým vďaka zánietenosti pána riaditeľa, potvrdila jeho asistentka Ing. Jana Petráková. A pridala sa aj vedúca oddelenia obchodu a logistiky pani Danka Saboslajová, referentka materiálno-technického zásobovania Mgr. Danka Petříková i technické pracovníčky oddelenia prevádzky vodovodov a kanalizácií Mgr. Monika Sušková a Ing. Ida Sabolová. Ale rovnaký názor zdieľala aj mužská časť osadenstva, či už to bol pátrač Marcel Čižmár, vedúci dopravy Jozef Papinčák alebo prevádzkový montér Bc. Matúš Soročina.

“Bez inžiniera Petříka by to asi nevzniklo,” zdôraznili unisono technik Lubomír Richvalský, vedúci strediska vodovodov a kanalizácií Vincent Hirko, ako aj Ing. Matúš Hlodinok, ktorý má na starosti hmotný investičný majetok. A potom ktorýsi z nich dodal, že v konečnom dôsledku nie je medzi nimi nikto taký, ktorý by sa riaditeľovmu nápadu nepotešil a dajakým spôsobom ho nepodporil, či už len **nejakou myšlienkou, dobrou radou, alebo čosi staré zaujímavé našiel doma na pôjde** a doniesol alebo len dačo natrel, vymaloval, vypratá... „A netýka sa to len nás, čo tu teraz spolu sedíme, ale aj ďalších našich kolegov, ktorí kvôli iným povinnostiam nemohli sem prísť.“

Veľa pamätajú, veľa vedia

Riaditeľ závodu postavil svoju koncepciu aj na dôchodcoch. Tým, že vo vodárňach odpracovali dlhé desaťročia, veľa pamätajú a veľa vedia o histórii regionálneho vodárenstva aj o tom, ako to tu všetko vznikalo - **od pôvodných tzv. vodných družstiev** cez bý-

valé VVaK, mohli teda významne pomôcť pri zriaďovaní múzea. O prípravu a realizáciu projektu sa zaslúžili viacerí seniori, spomeňme aspoň Kornela Mikitu, Ing. Gerarda Pariláka či Jozefa Hajdučka. A za všetkých - menovaných i nemenovaných dôchodcov - sa na stretnutí rozhovoril Ing. Gerard Parilák:

„Objekt pôvodnej úprave bol roky nevyužívaný, chátral a neraz sme si kládli otázku: Čo s ním? Za tie roky padli rôzne návrhy, ako ho - trebárs len svojpomocne zrekonštruovať,

ním, že je veľmi drahá a šmahom ruky idú do obchodov, kde nakúpia celé štósy balených vôd, ktoré sú v prepočte aj niekoľkokrát drahšie ako voda z vodovodu. „Je za tým nedostatok vodárenskej osvety,“ vyplynulo z našej diskusie. Ale začať treba už u najmenších, aj preto je dobré, že múzeum navštevujú aj materské školy. Avšak problém naďalej pretrváva najmä v základných a stredných školách, kde sú síce pitníky s pitnou vodou, ale sú tam aj automaty s nezdravými prifar-

zamestnania, že už nevieme kam ich ukladať, ale nedokážeme zohnať jedného jediného vodára! Aj na úrade práce nám povedali, že je to zbytočná námaha. Vodárov niet a v najbližších rokoch ani nebudú. A pritom ich VVS (nielen náš závod) akútne potrebuje!“

Potom sa už ujali slova chlapi. „Chýbajú montéri, inštalatéri... Školy, ktoré ich produkovali, už nie sú, resp. taký odbor už nepoňúkajú, u mladých nie je oň záujem. Preto si myslím, že toto múzeum by malo prispieť

zveladiť a nejako využiť. Z tých návrhov jednoznačne najviac zaujal nápad vytvoriť propagačné centrum, ktoré by popularizovalo vodárenskú prácu vo verejnosti a pomáhalo formovať jej vzťah k vode, k ochrane vodných zdrojov a životnému prostrediu. Pravda, to všetko s tým, že každý pracovník závodu bez ohľadu na jeho postavenie, pokiaľ má chuť a cíti takú potrebu, by sa na tom uvedomelo podieľal. Som rád, že pán riaditeľ nezabudol osloviť nás dôchodcov - veď my najviac pamätáme!“

Dva základné ciele

Účastníci stretnutia sa v diskusii zhodli v tom, že celý projekt od počiatku rámcovali dva základné motívy: propagovať pitnú vodu a propagovať vodárstvo ako profesiu. Aj jedno aj druhé je potrebné ako soľ!

1. MOTÍV: VODA. Ľudia čoraz viac obmedzujú spotrebu pitnej vody s odôvodne-

bovanými sladkými nápojmi a - deti neraz dajú prednosť vábivej reklame! „Pomôcť by mohli aj pedagógovia. Je možné, že ak viackrát zhliadnu našu expozíciu, stanú sa nadšenými propagátormi pitnej vody,“ zaznelo v diskusii.

Ale sa blýska na lepšie časy, potvrdila pani Mgr. Sušková: „V Materskej škole na Leningradskej, kam dosiaľ chodila moja dcérka Monika, ale myslím si, že je to podobné aj v iných MŠ v Michalovciach, pani učiteľky vedú už tie najmenšie deti k správne pitnému režimu. Moja dcérka, vždy keď prišla domov zo škôlky a cestou sa ešte vybláznila a vybehala, si ako prvé pýtala pohár vody z vodovodu. Tak je naučená a farebné malinový vôbec nepije. Som na ňu hrdá a verím, že tento trend si zachová aj na základnej škole.“

2. MOTÍV: VODÁRENSKÉ PROFE-SIE. Problém v diskusii paradoxne nadškrtli nie muži, ale ženy, ktoré pracujú v administratíve: „Nezamestnanosť je tu na východe obrovská, máme tolko žiadostí o prijatie do

k popularizácii vodárenskej práce,“ uviedol Jozef Papinčák. Doplnil ho pán Vincent Hirko: „Aj si myslím, že práve tu by mohli mladí chlapi vidieť, ako to všetko funguje, ohmatať, obchytať to a možno by ich to chytilo za srdce! Ale to je len jedna časť problému, tá druhá je skôr o tom, že ak by aj mladí mali záujem, nemajú sa kde vyučiť. Vodárenské spoločnosti by sa mali dohodnúť na zriadení strednej odbornej školy, učilišťa, prípadne doškolačích stredísk.“

Osveta aj smerom dovnútra

Diskusiu posunula ďalej dopredu pani Danko Saboslavová: „Ale to naše múzeum, teda to environmentálne vzdelávacie zariadenie, nie je a nemôže byť jednorazová záležitosť s tým, že bolo zriadené, otvorené a sú tam vystavené exponáty.“

V tej osvetovej a výchovno-vzdelávacej práci treba totiž pokračovať ďalej.

„Pred nedávnom sa kolektív nášho závodu - aj viacerí z tých, ktorí tu teraz sedíme - zúčastnil na autobusovom výlete na Starinu. Bola to poučná exkurzia najmä pre pracovníkov administratívy, ktorí o vodárenstve až tak veľa nevedia a mali možnosť obohatiť svoje vedomosti. Bola by som rada, keby ste tú exkurziu v článku spomenuli, ale nie kvôli tomu, že sme tam boli a veľa videli a počuli, ale najmä kvôli tomu, že to môže byť dobrý tip aj pre ostatné závody. Osobne si myslím, že každý jeden pracovník VVS, nech už pracuje na ktoromkoľvek úseku, by mal dačo vedieť o vodárenstve a dobrou príležitosťou poučiť sa je práve návšteva nášho najväčšieho zdroja pitnej vody.“

S pani Saboslajovou súhlasili aj ostatní. Keď sa totiž hovorí o tom, že vodárenská osвета je potrebná ako soľ, tak by mala smerovať nielen navonok, ale aj do vlastných radov! „Myslím si, že medzi pracovníkmi našej spoločnosti sa nájdu takí, ktorí o kolobehu vody a o tom čo všetko je za tým, nemajú dosť vedomostí. A tým ich chcem pozvať na návštevu nášho múzea. Získajú tu dosť zaujímavých podnetov i poznatkov pre svoju prácu,“ uzavrela tému vedúca oddelenia obchodu a logistiky.

Zásluha celého kolektívu

Keď sa po niekoľkých hodinách vrátil do závodu Ing. Petrik aj so svojim námestníkom Bc. Miroslavom Maťašom, bolo už dávno po stretnutí a všetci sa rozišli na svoje pracoviská. „Čo hovorili?“ zaujímal sa.

„Chválili vás, pán riaditeľ, že to je v prvom rade váš nápad a zdôrazňovali, že to bol práve váš entuziazmus, vaša zapálenie pre vec, čo ich tak hnalo dopredu.“

„To povedali len preto, lebo chcú mať u mňa dobré očko,“ nedal sa inžinier Petrik. „A okrem toho čo ešte hovorili?“ - dobiedzal ďalej.

„Niektoré ženy rozprávali aj o tom, že bola dobrá spolupráca s tunajším Zemplínskym múzeom a že vám múzejníci veľmi pomohli,“ približujeme obsah stretnutia.

„Tie dievčatá nehovoria pravdu, bolo to inak. Keď sa múzejníci dozvedeli o našich zámeroch, len nechápavo krútili hlavou a možno si aj tajne klopkali na čelo. Určite si o nás mysleli, že sme zas len dajaká ďalšia skupinka fanatikov, ktorí sú presvedčení, že zriadiť múzeum, že to je len tak...“

Inžinier Petrik zdôraznil, že pracovníci Zemplínskeho múzea ich zámeru vôbec neverili a je celkom možné, že sa z nich aj potajme vysmievali. „Ale keď neskôr prišli a videli, čo všetko už máme nazhromaždené a že tie exponáty nechceme vystavovať len preto, že ich máme, ale že je za tým ucelený nápad, že to všetko má svoju koncepciu, svoju ideu, tak povedali: Klobúk dolu! A odvtedy sa začala naša veľmi dobrá a plodná spolupráca s michalovskými múzejníkmi a napíšte aj to, že práve týmto mojim dievčatám ďakujem za to, že v spolupráci s múzeom to všetko zdarne dotiahli až do slávnostného otvorenia! Ale nielen im, ale aj všetkým ostatným, vďaka ktorým vzniklo toto veľké dielo. Lebo je to zásluha celého nášho kolektívu a nielen moja a môjho námestníka, ako sa o tom kde-tu píše!“

A práve námestník riaditeľa závodu pán Bc. Maťaš načrtnol ďalšiu podstatnú myšlienku, ktorá stála pri zrode múzea: „Propagovať vodárenskú prácu - so všetkým, čo je za ňou! Je tu znázornené ako voda obieha a koľko je s tým roboty, že ju treba ťažiť, dopravovať neraz aj na veľké vzdialenosti, upraviť, hygienicky zabezpečiť, distribuovať spotrebiteľom a potom odpadovú vodu odvieť a čistiť, občan teda môže vidieť, že to si vyžaduje obrovské prostriedky, elektrickú energiu, ľudskú prácu a že voda nemôže byť zadarmo. A možno si ju bude viac vážiť! My vodári sa totiž často stretávame s laickým názorom: Pootočím kohútikom, voda pritečie, potom sama odtečie, neviem, prečo za ňu toľko pýtajú...“

18 rokov: vek dospelosti

„Keď som sa po niekoľkých rokoch podnikania v 1996-tom vrátil späť do vodární a tentoraz už na pozíciu riaditeľa závodu, povedal som si, že nestačí len vyrábať a dodávať kvalitnú pitnú vodu a odvádzať a čistiť odpadové vody, ale treba o tom aj nahlas hovoriť! Veď kto iný má propagovať vodu a vodárenstvo, keď nie my sami vodári?! A tak sa zrodili pravidelné konferencie Okresné dni vody v Michalovciach. Tento rok sa konal už ich 18. ročník a priznávam, že vždy - rok čo rok - som si myslel, že bude treba nad tými slávnostnými Dňami postupne vybudovať aj akúsi nadstavbu. A keďže 18 rokov je vek, kedy mladý človek dospieva, aj Okresné dni vody takto dospeli a vyrástla nad nimi nadstavba - Environmentálne vodárenské vzdelávacie zaria-

denie,“ prezradil čo-to zo svojich myšlienok autor tohto jedinečného projektu.

Ako ďalej uviedol, za tých 18 rokov sa on i jeho tím priučili tomu, ako robiť vodárenskú osvetu.

„A čo je hlavné, mali sme na čo nadviazať. Michalovce a okolie majú neuveriteľne zaujímavú a bohatú vodárenskú históriu. Keď sme sa pustili do roboty, študovali sme dokumenty o tom, ako tu vznikali prvé vodovody. Zaujalo nás, že prvé studne, ktoré mali slúžiť pre verejné zásobovanie obyvateľstva, sa vždy vrtali na miestach, kde bolo veľké sústredenie obyvateľstva - pri synagóge (už v roku 1907), neskôr pri gréckokatolíckom i rímskokatolíckom kostole - pri terajšom múzeu, ktoré vtedy bolo sídlom grófskeho rodu Sztárayovcov. Aj z toho vidieť, že významní ľudia, ktorí ovplyvňovali chod mesta, mysleli aj na to, že tí, ktorí pre nich pracujú, potrebujú kvalitný a výdatný zdroj pitnej vody, aby neboli chorí, pretože v Michalovciach sa dovtedy používala na pitné účely voda z Laborca. Rozvojom priemyslu, ale i postupným spevňovaním ulíc, kedy sa všetka nečistota odvádzala do rieky, sa táto voda stávala nepoužiteľnou. Ľudia z nej dostávali týfus a iné choroby. Túto históriu zaujímavosť približuje naše múzeum.“

Na jeho vytvorení sa podieľali mnohí. „Okrem tých, ktorí už boli spomenutí, by som ešte menoval aspoň S. Petraniča, J. Kurímského, J. Tačára, J. Kuchtovú, E. Richvalského, E. Puchého, M. Majerníka, J. Makara, I. Ochraňovú, pracovníkov MTZ a dispečingu, kolektív Laboratória pitných vôd v Michalovciach pod vedením Ing. G. Saba a všetkých ostatných nemenovaných, ktorí priložili ruku k dielu.“

Na záver sme si neodpustili otázku, ako sa Ing. Petrikovi darilo všetko držať v tajnosti, keďže jeho nadriadení dlho nemali o pripravovanom projekte ani potuchy. „Malo to byť prekvapenie, aj preto som vždy dôsledne zvažoval koho a v ktorej etape vtiahnem do svojich plánov. Niektorých to hneď nadchlo, iných - ako radi zdôrazňujú - som musel dlho lámať a presvedčať, ale postupne sa náš tím rozrastal. Asi mi verili, lebo nakoniec si prakticky všetci vysúkali rukávy a nepozerali pri tom na hodinky. Ale von to zrejme nevynášali, lebo dokonca aj pán generálny riaditeľ sa to dozvedel až vtedy, keď to bolo hotové tak na 80 percent. Už sa od toho nedalo odskočiť!“

(fur.)

Foto: Roland Lengeň

Útipy

Staršia pani prechádza okolo rybára, ktorý práve chytil rybu a hodil ju do vedra. Pozera sa na ňu, pokrúti hlavou a pohoršene hovorí: „Chudera rybička.“

Rybár odvrkne: „Viete, milá pani, keby nebola otvorila papuľu, nič sa jej nemuselo stať.“

Známy cestovateľ rozpráva ako plával cez Níl a do jeho lode náhle začala tiecť voda.

„Ó, veď ste sa mohol utopiť!“ ľutuje ho prítomná dáma.

„Vôbec nie, madam. Krokodíly by to v žiadnom prípade nepripustili!“

Kapitán na ľadoborci zahliadne topiaceho sa.

„Hodte mu záchranné koleso!“ kričí na posádku.

Chlap vo vode sa otrasie a z posledných síl zakričí: „Brrrr.. hodte mi radšej kožuch!!“

Na kúpalisku počúva otec syna: „Synu, nesmieš sa do všetkého vrhať po hlave.“

Syn na neho udivene pozrie a spýta sa: „A ako mám podľa teba skočiť rybičku?!!“

Doktor dvíha varovný prst pred pacientom so slovami:

„Pane, uzdravíte sa iba vtedy, keď budete piť len vodu.“

„To mi akože chcete naznačiť, že som nevyliciteľne chorý?!!“ zľakne sa pacient.

Pán Lehman je na colnici, vracia sa zo zahraničia a colník ho kontroluje.

Colník: „Tak, čože to máte v tej fľaši?“
„Ááááale nič, to je len voda z Lurdov.“ odpovedá dovolenkár.

Colník si pričuchne a vykrikuje: „Veď je to pravý koňak!!“
„Úžasné, ďalší zázrak!“ zachraňuje situáciu majiteľ fľaše.

Na pláži:

„Ako si dokázal postaviť tak nádherný hrad z piesku?“ pýta sa rekreant chlapčeka v piesku.

„Zmiešal som ho s vodou“ začudovane odpovie chlapček.

Blondínka s brunetkou hľadajú na púšti vodu, keď sa pred nimi náhle objaví lev.

Brunetka mu duchapritomne hodí piesok do očí, rozbehne sa a kričí na blondínku: „Rýchlo!! Utekaj!!“

Blondínka sa flegmaticky otočí a pokojne hovorí:

„No, ja som mu ten piesok do očí nehádzala.“

Žena hovorí mužovi: „Naše auto má vodu v karburátore.“

Manžel: „Vodu v karburátore? To je somarina.“

Žena: „Ver mi, karburátor je plný vody.“

Manžel: „Ty ani nevieš, čo karburátor je. Ja sa na to pozriem. Kde je auto?“

Žena: „V bazéne.“

Chuck Norris dokáže prinútiť rybu spievať.

Tajnička

prešmyčka (slovo, ktoré vznikne zmenou v poradí písmen)

dieťa vo veku 29. deň – 1 rok

úsek potrubia spájajúci rozvážiaciu vetvu vodovodnej siete s vnútorným rozvodom nehnuteľnosti
vodárensky, slangovo nazývané zariadenie na uzatvorenie potrubia

zoskupenie ľudí, spoločenský celok – všeobecne

prezývka Prešovčanov

cieľové miesto loptičky v golfe

najťažší jazyk na svete

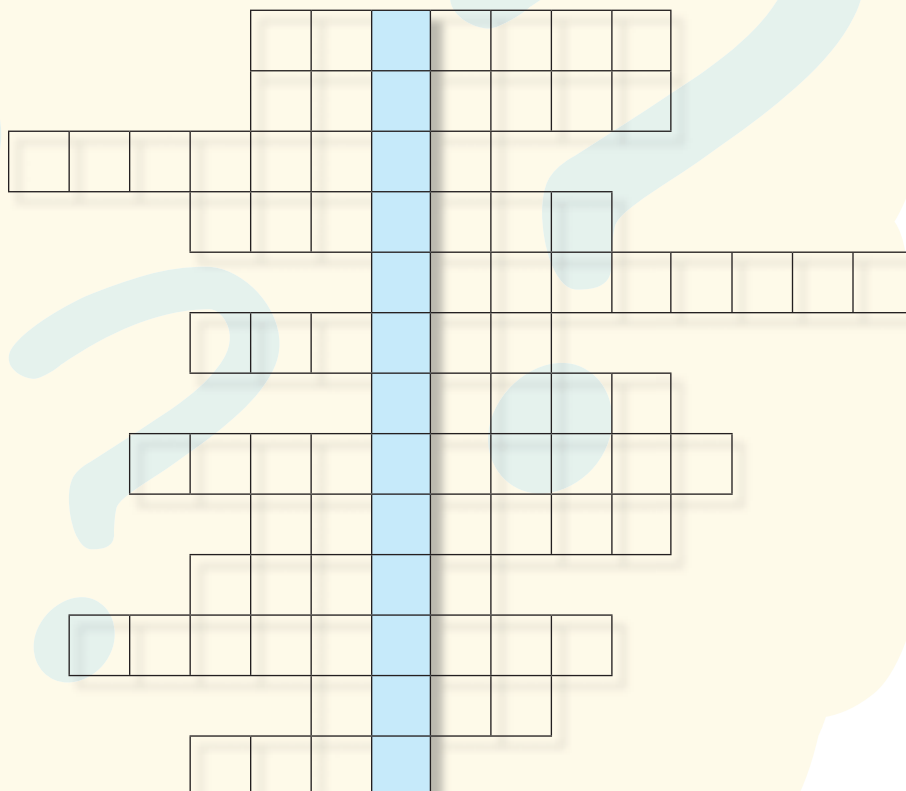
viacposchodový byt

strach z niečoho nepríjemného

mesto konania ostatnej medzizávodnej súťaže zručnosti vodárenských pracovníkov VVS

krstné meno románovej postavy L. Nádaši-Jéheho Šangalu

plurál 1. osoby podstatného mena žena

Nie som rasistka,
ale čiernych odberateľov neznášam.

Haloween na tanieri

Recept *Tekvicová krémová polievka*

POTEBUJEME:

- 400 g tekvica maslová
- 1 ks zemiak
- 1 ks cibuľa
- 1 strúčik cesnak
- 3 PL (na dusenie) maslo
- 1/2 ČL korenie curry
- 600 ml vývar / voda
- 150 ml smotana sladká
- 1 PL crème fraîche (alebo kyslá smotana)
- soľ
- korenie čierne mleté
- orech muškátový nastrúhaný
- tekvicové semená lúpané
- kôprová vňať na jemno nasekaná
- olej tekvicový

min. Rozmixujeme ponorným mixérom spolu so smotanou a creme fraîche (kyslou smotanou). Necháme zovrieť a dochutíme soľou, muškátovým orieškom a korením.

Tekvicové jadierka upečieme nasucho na panvici. Polievku naberieme do tanierov a posypeme jadierkami, kôprom a pokvapkáme tekvicovým olejom.

Dobrá chuť! ☺

P.S. Ak máte recept, ktorý by dokázal potešiť Vašich kolegov vo VVS, pošlite nám ho do redakcie. Nezabudnite priložiť foto hotového diela a Váš kontakt ☺.

4
porcie

POSTUP PRÍPRAVY RECEPTU

Na masle speníme cibuľku, pridáme nakrájanú ošúpanú tekvicu so zemiakom a cesnakom. Všetko dusíme. Pridáme Curry korenie a chvíľu podusíme. Zalejeme vývarom (vodou) a varíme na miernom plameni 20

S cieľom neustále zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb
a zároveň chrániť životné prostredie
Vám ponúkame možnosť prijímať elektronickou formou:

www.vodarne.eu

Elektronické zasielanie dokumentov

- faktúry za vodné a stočné,
- faktúry za ostatné práce a služby,
- marketingové materiály,
- iné dokumenty.

Táto bezplatná služba
je určená pre všetkých
obchodných partnerov
VVS, a.s.

Je potrebné splniť nasledujúce podmienky:

- požiadať o službu osobne na ktoromkoľvek
zákazníckom centre s platným dokladom totožnosti,
- uviesť kontaktnú e-mailovú adresu,
- podpísať zmluvu o elektronickom zasielaní dokumentov,
- predložiť plnú moc súvisiacu s podpisom zmluvy
o elektronickom zasielaní dokumentov v prípadoch,
ak napr. o službu požiada organizácia, ktorá má
viac prevádzok/organizačných zložiek v rámci pôsobnosti VVS, a.s.

VVS, a.s.

Vás odmení dvojnásobne!

Stačí prísť do zákazníckeho centra
a podpísať zmluvu o elektronickom
zasielaní dokumentov a **darček**
od VVS, a.s. podľa výberu je Váš.

taška

dáždnik

držiak
na iPad

osuška

Zároveň ste automaticky zaradení
do žrebovania **o skvelé ceny:**

víkendový pobyt
v penzióne VODÁR

značkový tablet iPad

mobilný
telefón
iPhone